Herdenking Bevrijding Haaltert

22 september 2024

V.U.: Herman Lievens, lievensherman999@gmail.com, Edestraat 131 in Haaltert

Met dank aan:

Burgemeester Veerle Baeyens

Schepen Bart Ottoy

Adviesraad Cultuur

Speciale dank voor hun medewerking:

Dirk Vijverman (teksten en foto's)

Beiaardvereniging

Kerkkoor

Heemkundige Kring Groot Haaltert

Nationale Strijdersbond (NSB)

Koninklijke muziekmaatschappij Moed en Volharding

Bart Braeckman, Mathias Gossye
Jeeptuffers (oldtimervoertuigen)

Dorpsraden Denderhoutem, Haaltert, Heldergem en Kerksken

Foto's op de omslag van Marcel en Mark De Rijck (met toestemming)
Samenstelling: Yvan Vertongen. Nadruk van de brochure of delen ervan verboden

1 - HAALTERT - begraafplaats

Op de begraafplaats liggen de graven van twee Britse militairen uit de Tweede Wereldoorlog. Het zijn de graven van korporaal *Jack Taylor* en soldaat *Howard William Dove*. Zij sneuvelden in mei 1940 toen zij met het Britse Expeditieleger strijd leverden tegen het oprukkende Duitse leger. Hun graven worden onderhouden door de Commonwealth War Graves Commission en zijn daar geregistreerd onder *Haaltert Communal Cemetery*.

Howard William DOVE:
United Kingdom Private Lincolnshire Regiment 2nd Bn. Age: 21 Date of Death: 15/05/1940
Service No: 4801899
Jack TAYLOR:
United Kingdom Lance Corporal Royal Berkshire Regiment 4th Bn. Date of Death: 16/05/1940
Service No: 5334430

Bron: Wikipedia

Links: foto van Adèle ELSKENS die de 2 Britse oorlogsgraven (voorlopige begraving) onderhield en er Belgische vlagjes bijplaatste gedurende de Duitse bezetting, op de locatie Muisstraat te Haaltert kortbij een kapelletje.

Bron: foto schenking door de familie DAGHUYT te Wetteren

Rechts: foto van Howard William DOVE (Leeds), begraven op het gemeentelijk kerkhof te Haaltert.

Bron: foto schenking door Mrs.June PHILLIPSON - Leeds UK

2 - HAALTERT – Mussenzele, gekend in de volksmond als ‘hondengracht’, werd:

1. Op 22 maart 1944 om 07.10u. door Alfred NOTEBOOM en Cyrille BAEL, een Britse militaire gedropte postduif in vrijheid gelaten richting Engeland, met cruciale geheime informatie van het Duitse radarstation te Ternat en Duitse troepenverplaatsingen in de regio.
2. In de nasleep van de repressieperiode werd in de nacht van 13/14 september 1944 aldaar, de koelbloedige moord gepleegd op de Aalsterse onderwijzer Armand DE VOS, door leden van het Onafhankelijkheidsfront (OF) die 'een voorbeeld wilden stellen ten overstaan der invrijheidstelling van incivieken'.
Aan de ingang van het gemeentelijk kerkhof te HAALTERT-Houtmarkt hangt een gedenkplaat die herinnert aan de moord op de Aalsterse onderwijzer 'Herman' (Armand) DE VOS.
In Aalst is een zijstraat van de Geraardsbergsestraat, die parallel loopt met de Hugo Lefévrestraat, genoemd naar 'Herman' (werkelijke voornaam Armand) DE VOS.

***Armand (roepnaam Herman) Antoine Ghislain De Vos** (Geraardsbergen, 11 januari 1897 - Haaltert, 14 september 1944) was een Belgisch onderwijzer en sociaal werker.*

Levensloop:

Armand Antoine Ghislain DE VOS of kort Herman DE VOS werd geboren als de zoon van Edmond DE VOS (bakker te Geraardsbergen) en Prudence DE WETTER. Het gezin bestond uit acht kinderen. Herman was het zesde kind.
De Vos werd in 1921 onderwijzer aan het Sint-Maarteninstituut (het klein college) in Aalst. Hij trouwde (op 24-jarige leeftijd) met zijn naamgenote Anna-Irma DE VOS op 15 november 1921, het gezin bestond uit 11 kinderen.
Hij werd een van de stichters, steunpilaren en secretaris-generaal van Vlaamsche Kinderzegen, een Vlaams-nationalistische gezinsorganisatie die de concurrentie aanging met de unitaire Gezinsbond. Hij was ook secretaris van de plaatselijke afdeling van Winterhulp en wijkleider van de Zelfbescherming, begin april 1943 opgericht in het vooruitzicht van zware bombardementen.
Hij werd lid van het Vlaams Nationaal Verbond (VNV), maar nam in 1942 ontslag.
Onmiddellijk na de Bevrijding werd hij op 3 september 1944 gearresteerd, maar op 13 september van verdere vervolging ontslagen door de procureur des Konings van Dendermonde.

Toen hij 's anderendaags vrij kwam, werd hij door 6 leden van de Aalsterse Witte Brigade, de Vliegende Brigade, geëxecuteerd. Binnen verzetskringen oordeelden vooral de communistische partizanen van het Onafhankelijkheidsfront, die talrijk waren in het Aalsterse, dat het gerecht te laks optrad tegen collaborateurs. Om het gerecht onder druk te zetten wou de Vliegende Brigade die in opdracht van een bij de bevrijding opgerichte onderzoekscommissie 'een daad' stellen. Deze daad was het eigenmachtig liquideren van een collaborateur. Oorspronkelijk had de Vliegende Brigade opdracht gekregen om VTB-ondervoorzitter Jozef VAN OVERSTRAETEN te liquideren. Herman DE VOS was echter de alternatieve keuze indien de liquidatie op VAN OVERSTRAETEN faalde. In de avond van 13 september bleek VAN OVERSTRAETEN niet thuis te zijn, met als gevolg dat de Vliegende Brigade Herman DE VOS koos om te liquideren, dit in de vroege ochtend. De Vliegende Witte Brigade nam DE VOS mee onder het voorwendsel dat er nog enkele ophelderingen dienden verstrekt te worden aan de lokale overheden. Ze voerden hem echter mee richting Haaltert, waar zijn lichaam met kogels doorboord werd teruggevonden niet ver van de kerkhofmuur. De moord gebeurde aan de 'Hondengracht' te Haaltert, zijnde een veldweg ter hoogte van het kruispunt Mussenzele met Eiland.

<u>Zaak-DE VOS:</u>

Na de moord op DE VOS werd één van de leden van de Vliegende Brigade gearresteerd: 'kapitein' L. DE WILDE. Hij ontsnapte aan zijn vervolging door te vluchten naar Marseille, Frankrijk maar werd ontdekt door de Franse politie en overgeleverd aan België. De zaak-DE VOS lag een tijd stil, totdat er een volgende moord werd gepleegd. Pierre CORNELIS (Oorlogsschepen te Aalst) werd in mei 1945 nog vermoord door de Vliegende Brigade. Het onderzoek wees naar Dominique WALGRAEF. Deze had een goed motief om Pierre CORNELIS het zwijgen op te leggen: CORNELIS wist dat hij verzetslui had verklikt bij de Duitse bezetter. Bekentenissen over de moord op Pierre CORNELIS wezen ook naar zaak-DE VOS. Zo belandden beide liquidaties bij het hof van assisen in 1948-1950.
In 1949 werd er een reconstructie gemaakt van de moord op DE VOS met alle daders: R. DE BOM, B. D'HAESELEER, A. MATHYS, PAUWELS, R. VAN DER VEKEN en 'kapitein' L. DE WILDE. De rechter oordeelde dat de hoofdverantwoordelijkheid bij LÉON BOCKEN (lid van de KPB en het Onafhankelijkheidsfront) lag en veroordeelde hem tot tien jaar hechtenis.

Bronnen:
- Dirk Vijverman
- Wikipedia

3 - Haaltert – Mini Museum Mussenzele

In 2011 werd in Haaltert het Mini Museum Mussenzele geopend. Het ligt aan de rand van Scheldeland en opent de poort naar de Vlaamse Ardennen. Het museum gaat terug naar het midden van de 20ste eeuw, waarbij rond vijf thema's taferelen zijn opgebouwd.

- Werken en leven op straat: gereedschap van een twintigtal ambachten wordt getoond.
- Ontspanning: hoe volwassenen en kinderen zich amuseerden in de tijd van toen.
- De school: een klasje met houten schoolbanken en krijtbord toont hoe wij les kregen.
- Het gezin: de gezelligheid rond de Leuvense stoof en wat er bij hoort
- Religie: een belangrijk item in de periode '40- '60: vespers, lof, missen en processies

Het museum wordt beheerd door een feitelijke vereniging, onder impuls van voorzitter Rik De Schepper. Het kan gratis bezocht worden op elke eerste en derde zondag van de maand (14u-18u), of op afspraak. Rond het museum worden jaarlijks nog enkele nevenactiviteiten georganiseerd (bier brouwen, ambachtendag...).

Bronnen: Nieuwsblad, GO De Krekel, ETWIE en Heemkundige Kring Haaltert

mini museum mussenzele

„UNION"

bogena
VASELINE
DÜRKO
Strepsils
UNION
Parlor

4 - HAALTERT – Alfred NOTEBOOM-plein

Monument met verschillende gedenkplaten: ter herinnering aan Alfred Noteboom van schuiloord “Le Perdreau - De Patrijs”, ter herinnering aan de “crewmembers” 8th AF, Royal Air Force and Australian Air Force, ter herinnering aan de 60é verjaardag der bevrijding van Groot-Haaltert, alsook ter herinnering aan de Nederlandse vluchtelingen.
Dit monument werd ontworpen, gerealiseerd en fondsenwerving door de Vaderlandslievende Kring Groot-Haaltert met medewerking van de gemeente Haaltert voor o.a. de technische ondersteuning en mede de niet meer bestaande steenkapperij RAFFO achter het containerpark ILVA (station Haaltert) die de arduinen rotsblok schonk. Het Amerikaanse mortiergeschut aan het monument, is een bruikleen van het ‘War Heritage Institute te Brussel'. (benaming voor het vroegere legermuseum te Brussel). Het monument werd onthuld op 3 september 2004 t.g.v. de 60e verjaardag der bevrijding Groot-Haaltert in aanwezigheid van de vertegenwoordiger van de Koning, verschillende ambassade vertegenwoordigers en Nederlandse evacués en hun familie (m.m.v. Hubert VERHEIJEN) uit Nederlands Limburg (gezien er een gedenkplaat op het monument hangt die herinnert aan de Nederlandse evacués in Groot-Haaltert voorjaar 1945). De plechtigheid werd toen afgesloten met een overvlucht door een 'missing man formation' met F-16 vliegtuigen door de Belgische luchtmacht. De regie van zowel de realisatie van het monument als de plechtigheid/contacten was in handen van ondergetekende. Mede werd op 3 september 2004 het grasplein aldaar ingehuldigd als zijnde 'Alfred NOTEBOOM-plein’.

Bronnen:
- Hangarflying
- Tracesofwar
- Dirk Vijverman

5 - KERKSKEN

Bernard Law Montgomery, vanaf 1946 burggraaf **Montgomery of Alamein**, (Kennington (Groot-Londen), 17 november 1887 – Alton (Hampshire), 24 maart 1976) was een Britse generaal en veldmaarschalk.

Op vrijdag 16 maart 1945 kwam veldmaarschalk Montgomery hoogstpersoonlijk zijn manschappen in Kerksken groeten. Het gerucht dat hij op komst was, ging rond als een lopend vuurtje. Montgomery! Die kenden wij natuurlijk. Dat was de man die in Afrika tegen de Duitsers had gevochten, de held van D-Day, onze bevrijder! Monty kwam aangereden in een open jeep. Het was nogal koud, die dag. Hij droeg een zwarte muts, een dikke sjaal en handschoenen. De mensen verdrongen zich rond zijn auto. Iedereen wilde hem zien. Ik ook. En ik heb hem gezien. Marcel De Rijck heeft er foto’s van gemaakt. Een van die foto's is later een postkaart geworden: Montgomery met de kerk van Kerksken in de achtergrond. Een mooi

souvenir. Aldus Robert Welleman in het ledenblad van de Heemkundige Kring Groot-Haaltert van 2004 (nummer 3).

Montgomery kwam voor het eerst in actie in de Eerste Wereldoorlog als onderofficier van het Royal Warwickshire Regiment. Bij Méteren, vlakbij de Belgische grens bij Bailleul, werd hij tijdens de Eerste Slag om Ieper door een sluipschutter door de rechterlong geschoten. Toen hij terugkeerde naar het Westelijk Front als generale stafofficier, nam hij deel aan de Slag bij

Arras in april-mei 1917. Hij nam ook deel aan de Slag bij Passendale eind 1917 voordat hij de oorlog beëindigde als stafchef van de 47ste (2e Londen) Divisie.
In het interbellum voerde hij het bevel over het 17th (Service) Battalion, Royal Fusiliers en later het 1st Battalion, Royal Warwickshire Regiment voordat hij commandant werd van de 9th Infantry Brigade en vervolgens General Officer Commanding (GOC), 8th Infantry Division.
Tijdens de campagne in de Westelijke Woestijn van de Tweede Wereldoorlog voerde Montgomery het bevel over het Britse Achtste Leger vanaf augustus 1942, via de Tweede Slag om El Alamein en tot aan de uiteindelijke overwinning van de geallieerden in Tunesië in mei 1943. Vervolgens voerde hij het bevel over het Britse Achtste Leger tijdens de Tweede Wereldoorlog. De geallieerde invasie van Sicilië en de geallieerde invasie van Italië en voerde het bevel over alle geallieerde grondtroepen tijdens de Slag om Normandië (Operatie Overlord), van D-Day op 6 juni 1944 tot 1 september 1944. Daarna bleef hij het bevel voeren over de 21st Legergroep voor de rest van de Campagne Noordwest-Europa, waaronder de mislukte poging om de Rijn over te steken tijdens Operatie Market Garden.
Toen Duitse gepantserde troepen tijdens het Ardennenoffensief door de Amerikaanse linies in België braken, kreeg Montgomery het bevel over de noordelijke schouder van de Ardennen. Dit omvatte het tijdelijke bevel over het Amerikaanse Eerste Leger en het Amerikaanse Negende Leger, dat de Duitse opmars naar het noorden van de Ardennen tegenhield, terwijl het Amerikaanse Derde Leger, onder leiding van luitenant-generaal George Patton, Bastogne vanuit het zuiden afloste.
Montgomery's 21st Army Group, inclusief het Amerikaanse Negende Leger en het First Allied Airborne Army, stak de Rijn over tijdens Operatie Plunder in maart 1945, twee weken nadat het Amerikaanse Eerste Leger de Rijn was overgestoken in de Slag bij Remagen. Tegen het einde van de oorlog hadden troepen onder Montgomery's bevel deelgenomen aan de omsingeling van de Ruhr Pocket, Nederland bevrijd en een groot deel van Noordwest-Duitsland veroverd. Op 4 mei 1945 aanvaardde Montgomery de overgave van de Duitse troepen in Noordwest-Europa op de Lüneburger Heide, ten zuiden van Hamburg, na de overgave van Berlijn aan de USSR op 2 mei.
Na de oorlog werd hij opperbevelhebber van het Britse Rijnleger (BAOR) in Duitsland en vervolgens chef van de keizerlijke generale staf (1946–1948). Van 1948 tot 1951 was hij voorzitter van het opperbevelhebberscomité van de Western Union. Daarna diende hij tot zijn pensionering in 1958 als plaatsvervangend geallieerd opperbevelhebber Europa van de NAVO.

Bronnen:
- Heekundige Kring Groot-Haaltert
- Wikipedia
- Dirk Vijverman
- wijlen fotograaf Marcel De Ryck / schenking wijlen fotograaf Mark De Ryck

David Bernard Montgomery, 2e Burggraaf Montgomery van Alamein, CMG, CBE (18 augustus 1928-8 januari 2020) is een Britse politicus en zakenman.

Hij is het enige kind van veldmaarschalk Bernard Montgomery, een hoge militaire commandant in Eerste Wereldoorlog. Hij ging vanaf mei 1942 naar het Winchester College en zijn vader, die halverwege het jaar naar het buitenland was uitgezonden, zorgde ervoor dat zijn schoolvakanties werden verdeeld tussen het hoofd van zijn voorbereidende school en familievrienden majoor Thomas Reynolds en mevrouw Phyllis Reynolds en Jocelyn, de vrouw van Davids halfbroer John Carver (een van de twee zonen uit het vorige huwelijk van Davids moeder), evenals strikte instructies volgens welke de jongen "onder geen enkele omstandigheid" zijn bejaarde grootmoeder van vaderskant mocht bezoeken, die Sir Bernard Montgomery destijds haatte, naar Inishowen, provincie Donegal, in Ulster. Montgomery studeerde af met een ingenieursdiploma aan Trinity College, Cambridge.

Montgomery ging zaken doen, werkte voor Yardley en verschillende andere bedrijven en bouwde nauwe banden op met Latijns-Amerika. Hij is beschermheer en voorzitter van verschillende Anglo-Latijns-Amerikaanse organisaties, waaronder de Anglo-Argentine Society, Canning House en de Brazilian Hispanic and Luso Council. Hij werd burggraaf na de dood van zijn vader in 1976 [1] en zat oorspronkelijk als conservatief in het House of Lords tot 1999, toen hij en de meeste andere erfelijke collega's hun zetel verloren onder de House of Lords Act 1999. Hij werd herkozen in de Lords als crossbencher in een verkiezing van erfelijke collega's in 2005, na de dood van Cherry Drummond (16e barones Strange).

Lord Montgomery of Alamein werd in 1975 benoemd tot Commandeur in de Orde van het Britse Rijk (CBE) en in 2000 tot Companion of the Order of St Michael and St George (CMG). Hij schreef mee aan *The Lonely Leader: Monty 1944–45* met Alistair Horn over zijn vader in 1994, die zowel zijn eigen jeugd als die van zijn vader documenteert.

In 1953 trouwde hij met Mary Connell en scheidde in 1967 nadat hij een zoon en een dochter had gekregen.

In 1970 trouwde hij met Tessa Browning, dochter van Daphne du Maurier en luitenant-generaal Frederick Browning, een naaste collega van zijn vader.

Hij stierf op 8 januari 2020 op 91- jarige leeftijd.

Lord David Montgomery (zoon van ...), bij de onthulling van de gedenkplaat 26 maart 1997.

Bronnen: Wikipedia, Dirk Vijverman en wijlen fotograaf Mark De Ryck

6 - HOC De Fransman

Beeld

De Fransman

Het beeld ‘De Fransman’ is een hulde aan de honderden Vlaamse seizoenarbeiders die om den brode have en goed verlieten en vooral in Frankrijk zwaar labeur verrichtten in de bietenoogst.

Met hun ‘bouzache’ op de schouder trokken zij van het station in Burst naar Tourcoing, vanwaar zij via ‘Le Bureau d’Immigration’ verder uitzwermden naar de Franse boeren. Wegens het grote aantal seizoenarbeiders kreeg Heldergem de naam mee van ‘Fransmandorp’. In 1900 telde Heldergem ruim 200 seizoenarbeiders, zowat 16 % van de totale bevolking.

De Somer beeldde de seizoenarbeider prachtig uit: een beetje door de knieën gezakt van het zware werk, maar toch met de glimlach.

Kunstenaar

Herman De Somer

Herman De Somer (1923-2008) zoon van een meubelmaker en sculpteur woonde en werkte in Vlekkem. Zijn werk zelf is niet echt traditioneel, want er zit een moderne lijn in met krachtige trekken vol elegantie en menselijke indrukken van vreugde, angst, protest en aanklacht. Het niet-commerciële werk getuigt nog altijd van veel dynamiek en zeer sterke inhoud. Hoewel beeldhouwen fysiek erg vermoeiend was, bleef het zijn passie.

In zijn geboortedorp is er een ‘De Somer-route’ die ons stuurt langs enkele beelden van de kunstenaar. Hij ontving buitenlandse prijzen, onder andere in Italië, Cambridge en Parijs.

Hij maakte ook het beeld “De jeneverdrinker”, Kerkskendorp Kerksken.

Locatie

Heldergemstraat 136, 9450 Heldergem

Tentoonstelling

Tijdelijke tentoonstelling over het verzet tijdens WO2.
Op de parking (koer) tentoonstelling legervoertuigen (omstreeks 13.30 uur).

Info: https://www.haaltert.be/de-fransman

7 - HOE EEN WAPENDROPPING TE HELDERGEM-HOOM IN GEVAAR KWAM DOOR EEN AMERIKAANSE VLIEGTUIGCRASH TE AAIGEM - 28/29 mei 1944:

Op 27 mei 1944 werd Alfred NOTEBOOM van het Haaltertse schuiloord ' Le Perdreau' via Britse geheime radioberichten in kennis gesteld dat een wapendropping nakende was op de droppingzone 'PERDREAU' te HELDERGEM-HOOM. NOTEBOOM diende zich met zijn groep klaar te houden de 29/30 of 31 mei 1944 voor een wapendropping aldaar, doch een vliegtuigcrash van een Amerikaanse 'Carpetbagger' met de naam 'C for Charlie' in de nacht van 28/29 mei 1944 rond 02.30u. 's nachts, verstoorde echter de plannen van uit Londen.
Tijdens een terugvlucht van een wapendropping code 'Osric 53', in de streek van Henegouwen, werd de Amerikaanse 'Carpetbagger' (omgebouwde bommenwerper type B-24, voor dropping op lage hoogte van containers, manden en/of geheime agenten) 'C for Charlie' onder vuur genomen door een Duitse nachtjager, piloot Josef KRAHFORST, van 2/Nachtjagdgeschwader 4. Door een brand aan de stuurboordmotoren diende de Amerikaanse bemanning met piloot Henry WOLCOTT (basis HARRINGTON-Engeland) in allerijl het vliegtuig te verlaten.
8 van de 9 bemanningsleden konden veilig het vliegtuig met hun parachute verlaten, maar bij de staartschutter Richard HAWKINS liep het grondig mis. Door zijn hachelijke positie achteraan het vliegtuig kon HAWKINS maar laattijdig het vliegtuig met parachute verlaten en viel te pletter op een boomgaard te AAIGEM-ASHAGE, een tiental meter verwijdert van de crashplaats van het vliegtuig.
Door deze tragische vliegtuigcrash te AAIGEM diende de geplande wapendropping te HELDERGEM-HOOM tijdelijk opgeschort te worden door Londen.
4 van de 8 Amerikaanse bemanningsleden werden op hun vlucht na de crash gearresteerd nl.: de piloot Henry WOLCOTT, Dale LOUCKS, William RYCKMAN en Wallis COZZENS. Zij werden na hun arrestatie overgebracht naar de gevangenis Sint-Gillis te Brussel. Bij de bevrijding van Brussel op 3 september 1944 konden zij ontsnappen uit een gevangen transport naar Duitsland, zijnde de 'Ghost train' (spooktrein). 8 Amerikaanse bemanningsleden van de crash 'C for Charlie' te AAIGEM, bereikten uiteindelijk veilig hun vaderland, na de bevrijding van België. De staartschutter Richard HAWKINS ligt begraven op het Amerikaans kerkhof te NEUVILLE-EN-CONDROZ.

De bemanning is hierboven afgebeeld in Harrington, begin 1944.

Staande, LR: William G. Ryckman – Navigator, Henry W. Wolcott III – Piloot, Robert F. Auda - Copiloot, Wallis O. Cozzens - Bombardier
Geknield, LR: Dirvin D. Deihl – Ingenieur, Richard G. Hawkins – Schutter, Frederick A. Tuttle - Schutter, Dale S. Loucks – RO.

De feiten/de crash

In de nacht van 28 op 29 mei 1944 kwamen ze een Duitse Me-110 tegen op een missie naar België en werden neergeschoten nabij Ninove, België, ten westen van Brussel. Hawkins werd gedood door geweervuur voordat het vliegtuig neerstortte, zijn lichaam werd zo'n tachtig meter van het wrak gevonden, zijn parachute ongeopend. Wolcott, Auda, Ryckman, Cozzens, Tuttle, Loucks, Deihl en Carmen J. Vozzella, een 788th BS Navigator die een oriëntatiemissie voerde, ontweken of ontsnapten allemaal uit de gevangenneming en keerden in de herfst van 1944 terug naar hun dienst.
Errata: Hawkins' Honour Rolkaart vermeldt hem als "Died Of Wounds DOW". Let op de pakken die de staartschutter draagt, het was vaak de koudste houding en het gebruik van het "konijnenpak" was noodzakelijk om bevriezing te voorkomen.

Bronnen:
- Dirk Vijverman
- Wollcot Crew

Monument te Aaigem (Ashagestraat) *Plaats van de crash*

Bronnen: Dirk Vijverman, Wollcot Crew en Wikipedia.
Foto’s van het monument en plaats van de crash: Yvan Vertongen – Haaltert.

De **B-24 Liberator** was een zware Amerikaanse langeafstandsbommenwerper die ontworpen werd door Consolidated Aircraft. Er werden meer dan 18.000 B-24's geproduceerd waarmee de B-24 het meest talrijk geproduceerde Amerikaanse gevechtsvliegtuig van de Tweede Wereldoorlog was. Het was niet erg populair bij de vliegtuigbemanningen, die het toestel de *Vliegende Doodskist* noemden.

8 - DENDERHOUTEM

Ter hoogte van het kruispunt van de Eigenstraat met Koekelberg, aan de overzijde van de Eigenstraat, was naast deze kapel, rechts, een boomgaard van de familie DE GENDT. Op 19 mei 1940 crashte op deze boomgaard in de Eigenstraat een Duits verkenningsvliegtuig Henschel type Hs-126 met aan boord Fw. Herbert CARL en Uffr. Gerhard MEERMANN.
Het Duitse verkenningsvliegtuig werd door 4 Britse piloten, aan boord van hun Hurricane vliegtuigen aangevallen. De Britse piloten van deze 'B' Flights waren: Flight Commander Ronald Derek WIGHT, Pilot Officer Wilfred Max SIZER, Pilot Officer Harold Derrick ATKINSON en Sergeant Samuel Leslie BUTTERFIELD.
F/L WIGHT sneuvelde op 11 augustus 1940 tijdens de Slag om Engeland en ligt begraven op het gemeentelijk kerkhof te Cayeux-sur-Mer.
F/O SIZER overleefde de oorlog en overleed op 22 december 2006.
P/O ATKINSON crashte op 25 augustus 1940 met zijn Hurricane en ligt begraven op Market Weighton Cemetery in Yorkshire.
S/L BUTTERFIELD keerde op 11 augustus 1940 niet meer terug van een missie over Portland. Zijn levenloos lichaam werd gevonden op 22 september 1940 aan de Franse kust en ligt begraven op de Eastern Cemetery in Boulogne.
Geen gegevens over de Duitse piloten.

Kruispunt Koekelberg - Eigenstraat

De **Henschel Hs 126** was een Duits tweezits verkennings- en observatievliegtuig uit de Tweede Wereldoorlog dat was afgeleid van de Henschel Hs 122. De piloot zat in een beschermde cockpit onder de parasolvleugel en de schutter in een open achterkuip. Het prototype van het vliegtuigframe was dat van een Hs 122A uitgerust met een Junkers- motor. De Hs 126 werd goed ontvangen vanwege zijn goede korte start en lage snelheidskenmerken die destijds nodig waren. Het werd een paar jaar in gebruik genomen, maar

werd al snel vervangen door de STOL Fieseler Fi 156 *"Storch"* voor algemeen gebruik en de Focke-Wulf Fw 189 *"Uhu"* voor de middellange afstand.
Op 12 september 1943 werden Henschel 126's gebruikt om 10 DFS 230 aanvals-zweefvliegtuigen van het vliegveld Pratica Di Mare bij Rome naar de Gran Sasso te slepen voor een aanval om Benito Mussolini te redden. Mussolini zat daar gevangen nadat hij was afgezet door de Grote Raad van het Fascisme, gevolgd door een decreet van de koning van Italië.

De **Hawker Hurricane** was een jachtvliegtuig van de Royal Air Force. Het werd ingezet tijdens de Tweede Wereldoorlog en verwierf vooral bekendheid in de Slag om Engeland.

Het toestel werd ontworpen door Sydney Camm, als ingenieur werkzaam bij Hawker Aircraft. Het ontwerp werd in 1934 voorgelegd aan het luchtvaartministerie die in het daaropvolgende jaar de opdracht gaf voor de bouw van een prototype. Op 6 november 1935 maakte dit de eerste vlucht met een Rolls-Royce Merlin-C-motor met een vermogen van 757 kW (1029 pk). Het toestel was geschikt voor een bewapening van vier mitrailleurs van het kaliber van 0,303 inch in beide vleugels. De testvluchten gingen goed en in juni 1936 werd de eerste order voor 600 exemplaren geplaatst. Hawker Aircraft was inmiddels opgegaan in Hawker Siddeley dat de productie in handen nam. Het eerste fabrieksexemplaar vloog in oktober 1937 en in december kwamen de eerste toestellen aan bij No. 111 Squadron.
De Hurricane werd door een groot aantal andere landen gebruikt. Nog voor de Tweede Wereldoorlog werden 20 toestellen geleverd aan België, dat ook de licentierechten kocht.

Bronnen:
- Dirk Vijverman
- Wikipedia

9 - DENDERHOUTEM-Vondelen

Links van je rijrichting, rijdende richting kruispunt Koekelberg, kan je de site bemerken waar vroeger de molenaarswoning stond van de familie COPPENS.
Deze molenaarswoning deed tijdens WO2 dienst als 'safehouse' alwaar in juni en augustus 1944 een Amerikaan en een Australiër ondergedoken zaten.

Bron: wijlen Mark COPPENS, verwijzing WO2 documenten Alfred NOTEBOOM.

Ewell Riddle

D. Reginald Orth

Vroegere woning van de familie Coppens

De Amerikaan betrof Ewell RIDDLE, bemanningslid van de gecrashte B-17 'To Hell or Glory' te Outer-Ninove.
De Australiër betrof D. Reginald ORTH afkomstig van de Lancaster-crash 'G for George' te Bavegem.

Bronnen: Dirk Vijverman, American Air Museum en The Belgians Remember Them

10 - Crash Messerschmitt 262

Op 28 augustus 1944 crashte in de weide achter de gedenkplaat in de Diepeweg te Haaltert het Duitse straalvliegtuig Messerschmitt Me 262.
Het toestel werd aangevallen door vier Amerikaanse Thunderbolt jachtvliegtuigen. De Duitse piloot Oberfeldwebel Ronny Lauer (enige inzittende) overleefde de crash.
De crash tussen de Amerikaanse Thunderbolt-jachtvliegtuigen en het Duits straalvliegtuig Me-262 met piloot Hieronymus 'Ronny' Lauer, is gekend in de internationale WO2-luchtvaartgeschiedenis, onder meer omdat het straalvliegtuig zich in een geheime experimentele fase bevond. In het boek 'The Mighty Eight' van de Military Gallery uit 2021 werd ook aandacht besteed aan deze merkwaardige crash van het Duits straalvliegtuig in Haaltert op 28 augustus 1944.
Dankzij een ooggetuige van de crash, Paul TEMMERMAN uit Haaltert, kon de exacte crashplaats gelokaliseerd worden (in de Diepeweg staat nu een gedenkplaat vanwaar men een zicht heeft op de Kruiskouter alwaar de Me 262 neerstortte).

De **Messerschmitt Me 262**, bijgenaamd *Schwalbe* (zwaluw), was het eerste operationele jacht-vliegtuig aangedreven door straalmotoren. Het toestel werd door de Luftwaffe in beperkte mate ingezet tijdens de Tweede Wereldoorlog.
Na de oorlog werd de Me 262 en andere geavanceerde Duitse technologie door de Russen, Amerikanen, Britten en Fransen meegenomen naar eigen land en daar grondig bestudeerd. De

opgedane kennis van de Me 262 resulteerde dan ook in de productie van eigen straaljagers. Tsjecho-Slowakije produceerde na de oorlog nog een twaalftal toestellen en nam deze, aangeduid als Avia S-92 (eenzitter, negen stuks) en CS-92 (tweezitter, drie stuks), in dienst.
Er vliegen nu weer twee Me 262's op luchtshows. Ze zijn nagebouwd aan de hand van een door de Amerikanen buitgemaakte Me 262B-1a maar met moderne straalmotoren.

Rony LAUER sloot zich in 1937 aan bij de Luftwaffe en was aan het begin van de oorlog in pilotenopleiding, in die vroege dagen dat de Luftwaffe zich de tijd kon veroorloven voor hetzelfde soort rigoureuze trainingsprogramma dat typisch was voor de Amerikanen. Die luxe zou echter verdwijnen en LAUER zou uiteindelijk vechten naast mannen met relatief weinig ervaring. Met een initiële opdracht vergelijkbaar met die van zijn collega-piloot Hans BUSCH, vloog LAUER met de twin-prop Junkers Ju 88 in het mediterrane theater. In 1944 werd hij overgeplaatst naar eenheid 1/KG51 voor training op de Me 262 en vloog een paar maanden later in gevechten. Hij bleek een natuurlijk gevoel voor het straalvliegtuig te hebben en stoïcijns te zijn over de gebreken ervan. LAUER zou verschillende primeurs behalen als straaljagerpiloot en één werd de eerste Me 262-piloot die door de geallieerden als luchtoverwinning werd geclaimd. Het gebeurde toen majoor Joseph MYERS de Surtax Blue Flight van P-47 Thunderbolts van het 82nd Fighter Squadron, 78th Fighter Group, leidde op een jachtmissie op elfduizend voet in de buurt van Dendermonde, België. In de vooravond van kermismaandag 28/08/1944 zag MYERS wat hij dacht dat het een B-26 Marauder was die heel snel en heel laag naar het zuiden vloog. Hij dook op vijfenveertig graden en registreerde 450 mijl per uur en kwam recht boven het vliegtuig op vijfduizend voet, waarbij hij opmerkte dat het leisteenblauw was geschilderd zonder markeringen. Het vliegtuig begon negentig graden brede ontwijkende bochten te maken. MYERS sneed hem af en sloot zich binnen achthonderd meter. Toen herinnerde MYERS zich dat inlichtingenofficieren hem herkenningsplaten hadden laten zien van een nieuw vliegtuig genaamd de Me 262. De piloot: Rony LAUER. LAUER's machinegeweren waren niet eens

geladen. Hij vervoerde de Me 262 op een transfer van Juvincourt, in de buurt van Reims, Frankrijk, naar Chièvres, België. MYERS en 2nd Lt. Manford O. CROY Jr. klampten zich vast en achtervolgden LAUER. Terwijl MYERS zijn duim boven de vuurschakelaar hield, vertraagde LAUER en crashte in een omgeploegd veld achter het kerkhof. MYERS begon te schieten toen de Me 262 de grond raakte en bleef er van dichtbij op schieten, waarbij hij inslagen kreeg in de cockpit en beide motoren. De Me 262 slipte over een veld en vloog in brand. LAUER sprong eruit en rende weg. Tegen die tijd opende CROY zich met zijn acht .50-kaliber kanonnen het vuur en in het 'after-action rapport' gaf CROY aan dat hij de piloot raakte toen hij uit de jet rende. In feite werd LAUER nooit geraakt. MYERS en CROY worden elk gecrediteerd met de helft van een 'air-to-air'-overwinning, officieel de eerste Amerikaanse overwinning op een jet. Rony LAUER overleed in 2002.

De **Republic P-47 Thunderbolt** (bijnaam "Jug") was een eenmotorig jachtvliegtuig dat intensief door de USAAF tijdens de Tweede Wereldoorlog werd ingezet. Het toestel bleek een geduchte tegenstander tijdens luchtgevechten, maar bleek zeker zo bruikbaar als grondaanvalstoestel. Niet alleen de Verenigde Staten, maar ook andere geallieerde luchtmachten hadden dit toestel in hun arsenaal.

Capt. Croy, Fighter Pilot, Dies in Action

"Killed in action in Germany" was the sad news received by Mrs. Joan Croy, 6341 39th Ave. S. W., Tuesday, May 1, relative to her husband, Capt. Manford O. Croy, pilot of a Mustang fighter plane in the Eighth Air Force.

Capt. Croy had been overseas 11 months and in the Air Force two years last February. He was a graduate of Lincoln High School and a former student of the University of Washington.

A brother, Ens. Manuel F. Croy, is a pilot of a Navy fighter plane in the South Pacific.

Kapitein Manford O. Croy

Manford O. CROY ging naar de Lincoln High School in Lincoln, Nebraska en later naar de Universiteit van Washington, waar hij afstudeerde in 1941. Hij meldde zich in februari 1943 en volgde een opleiding tot piloot. Naar het buitenland gestuurd, werd hij ingedeeld bij de 78th Fighter Group / 82nd Fighter Squadron in Engeland. Hij nam deel aan vele gevechtsmissies als gevechtspiloot en kwam op 16 april 1945 om het leven in P-51 Mustang # 44-72165 tijdens een bommenwerpersescorte-missie naar Duitsland.

Majoor, later generaal Joseph Myers

Brigadegeneraal Joseph MYERS werd geboren in Hazard, Ky., in 1918. Hij studeerde in 1937 af aan de McKinley High School, Canton, Ohio. Hij studeerde aan de Ohio State University toen hij in 1941 bij het US Army Air Corps kwam. bij Kelly Field, Texas in april 1942 en ontving een commissie als tweede luitenant en zijn pilotenvleugels.
Zijn eerste opdracht was bij de 55th Fighter Group, McChord Field, Washington, in september 1943. Generaal MYERS werd overgeplaatst naar de Eighth Air Force in Engeland. Hij voltooide drie gevechtstours in het European Theatre of Operations in drie verschillende soorten jachtvliegtuigen; de P-38, P-47 en P-51. Hij diende als plaatsvervangend commandant van een gevechtsgroep en wordt gecrediteerd voor de vernietiging van zeven en een half vijandelijke vliegtuigen in luchtgevechten, waaronder het eerste straalvliegtuig dat in de Tweede Wereldoorlog werd neergeschoten, een Me-262, in augustus 1944.
Na de oorlog diende hij bij het bezettingsleger tot oktober 1947, toen hij werd aangesteld als plaatsvervangend commandant van de 14th Fighter Group op Dow Air Force Base, Maine. Later werd hij basiscommandant en diende in die hoedanigheid totdat de basis in 1950 werd gedeactiveerd. In februari 1950 werd hij toegewezen aan Headquarters First Air Force, Mitchel Air Force Base, NY, als assistent-plaatsvervanger voor materiaal. Toen het Air Defense Command werd gereorganiseerd, werd hij overgeplaatst naar de Eastern Air Defense Force, Stewart Air Force Base, NY, als assistent-plaatsvervanger voor materieel.
MYERS werd in september 1951 overgeplaatst naar Newcastle County Airport, Wilmington, Del., als commandant van de 113th Fighter Group, en in januari 1952 werd hij plaatsvervangend commandant van de 4710th Defense Wing. Als plaatsvervangend commandant van de vleugel ontving hij het Conspicuous Service Cross van de staat Delaware.
Generaal MYERS keerde in oktober 1953 terug naar het hoofdkwartier van de Eastern Air Defense Force als plaatsvervangend stafchef, en werd in januari 1955 commandant van de 64th Air Division, Pepperrell Air Force Base, Newfoundland. In februari 1958 nam hij het bevel

over van de 4751st Air Defense Wing (Missile), Hurlburt Field, Fla. Hij ontving de Legion of Merit voor zijn werk in de ontwikkeling van de IM-99 Bomarc interceptor raket.
In maart 1962 verhuisde generaal MYERS naar het hoofdkwartier van het Air Defense Command, Ent Air Force Base, Colo., als assistent plaatsvervangend stafchef personeel. In augustus 1963 werd hij commandant van de Los Angeles Air Defense Sector op Norton Air Force Base, Californië.
In juli 1966 ging hij naar Ramstein Air Base, Duitsland, als plaatsvervangend chef-staf, operaties, voor de Fourth Allied Tactical Air Force.
Generaal MYERS trad in augustus 1969 in dienst bij het Strategisch Luchtcommando van het Hoofdkwartier als opperbevelhebber van de geallieerden, de hoogste vertegenwoordiger van Europa bij de Gezamenlijke Strategische Planningstaf.
Hij is commandopiloot en is onderscheiden met de Missileman Badge. Hij heeft sinds 1947 uitsluitend met jets gevlogen en is uitgecheckt in vrijwel elk straalvliegtuig in de inventaris van de luchtmacht. Zijn militaire onderscheidingen omvatten het Distinguished Service Cross, Legion of Merit met twee eikenbladclusters, Distinguished Flying Cross met twee eikenbladclusters, Air Medal met 13 eikenbladclusters, Air Force Commendation Medal, Distinguished Unit Citation Emblem, French Croix de Guerre, en Tsjechoslowaaks Oorlogskruis 1939.
Geboren op 24 december 1918 in Hazard, Kentucky en woonde in Canton, Ohio. Hij stierf op 4 januari 2001 in het Edward White Hospital. Hij werd 82.
Hij werd gepromoveerd tot de tijdelijke rang van brigadegeneraal met ingang van 1 augustus 1966, met datum van rang op 21 juli 1966. Trok zich in oktober 1970 terug bij de USAF.

Bronnen:

- Dirk Vijverman
- HLN van 23-10-2022
- Wikipedia
- Direct Art
- American Air Museum

2e luitenant Wayne Coleman

Luitenant-kolonel Fred Bolgert

Wayne COLEMAN kwam in januari 1943 bij de dienst en werd in juli 1944 geplaatst bij het 82nd Squadron, 78th Fighter Group in Duxford, nabij Cambridge. Hij vloog de eerste van zijn 75 gevechtsmissies een paar dagen later, op 2 augustus in P-47's, duikbombardementen en beschietingen ter ondersteuning van de invasie in Normandië voordat ze aan het eind van het jaar werden omgebouwd tot P-51's. Wayne schoot drie Fw190's neer in één enkele missie en later, op 31 maart 1945, een Me 262-jet. Hij vloog continu tot het einde van de oorlog. Hij stierf op 1 januari 2018.

Fred BOLGERT arriveerde op 24 juni als vervanging voor de piloten die hun eerste gevechtsreizen beëindigden in de 78th FG, een van de drie 'pioniers' USAAF-outfits uit 1942 in Engeland. Hij maakte een goede start door zich vrijwillig aan te melden voor alle extra vluchten die beschikbaar waren. Dit resulteerde in het afronden van zijn eerste tour van 69 missies van 270 gevechtsuren op 11 augustus in recordtijd. Fred hield ervan om met gevechtsvliegtuigen te vliegen en de geest van zijn werktuigbouwkundig ingenieur toe te passen om problemen te bestrijden. Fred BOLGERT werd op 27 juni 1944 toegewezen aan de 78th FG's 82nd FS. Hij werd gepromoveerd tot eerste luitenant in september 1944 en keerde op 13 november 1944 terug naar de VS. Hij vloog 69 missies in 270 gevechtsuren. Fred bleef bij de USAF en ging met pensioen als luitenant-kolonel. Na de USAF gebruikte hij zijn werktuigbouwkundige ervaring tijdens zijn werk voor de Kohler Corporation in Kohler, Wisconsin tussen 1980 en 1984. Hij stierf op 88-jarige leeftijd in 2010

Me 262A-1a 501232 wordt bewaard in het National Museum of the USAF

Thunderbolt 'MX-E' werd in juli 1944 gevlogen door majoor Richard Hewitt. Op de missie van 28 augustus 1944 werd het bestuurd door 2nd Lt Howard S Scholz.

Bronnen:
- Key Aero
- Dirk Vijverman

Ooggetuigen Paul TEMMERMAN vertelde 78 jaar later hierover het volgende:

"Het was de maandag van kermis Haaltert, 28 augustus 1944, een prachtige zonnige dag, geschikt om aardappelen te rooien. Met dit werk waren we in de voormiddag reeds begonnen met mijn ouders, met Miel den boer, mijn twee oudere broers en ik. Als knaap van 7 jaar bestond mijn werk erin Coloradokevers te vernietigen en het aardappel-kruid uit te trekken om op hoopjes te leggen en nadien te verbranden. Miel den boer reed de aardappelen uit, vader en de broers raapten ze op in manden, om nadien de aardappelen in zakken te gieten en op de kar te zetten. Het werk schoot goed op, tegen het vallen van de avond zou de klus geklaard zijn, maar in de vooravond (rond 19.45u.) gebeurde volgend historisch feit: plots cirkelde een onbekend vliegtuig boven onze hoofden, volledig zwart, zonder kentekens en zonder 'schoepen' (propellers), wat we nog nooit gezien hadden! Op het ogenblik dat het onbekende vliegtuig richting Kerksken vloog, doken er plots 4 Amerikaanse vliegtuigen uit het wolkendek. Deze begonnen in alle hevigheid het onbekende vliegtuig onder vuur te nemen, de kogels vlogen in het rond als een spetterend vuurwerk. Vliegensvlug waren we onder de kar gedoken en een paar in de gracht onder een doornhaag. Met verkrampte stem begonnen we het ene schietgebedje na het andere te bidden, om ons leven te redden. Aan de overkant van de 3 meter hoge doornhaag dwarste het fataal getroffen vliegtuig de Diepeweg en vloog ons voorbij. Een paar tientallen meters verder zagen we de piloot op een tweetal meters boven de grond uit zijn toestel springen achter het kerkhof alwaar het vliegtuig een buiklanding maakte. Kort nadien ontstond er aldaar een kleine brand. De piloot verstopte zich in het aardappelveld, kortbij waar het vliegtuig terecht gekomen was. De Amerikaanse vliegtuigen waren teruggekeerd om de piloot en het vliegtuig verder te beschieten. Dit alles had een tiental minuten geduurd en intussen waren we van onder de kar gekropen en hebben vervolgens de hulzen van de afgevuurde kogels beginnen oprapen om onder het aardappelkruid te verbergen. Nog een half uur later waren de Duitsers daar al en begonnen de brand onder het vliegtuig te blussen en om de piloot in veiligheid te brengen. Nadien werd de ontmanteling van het vliegtuig begonnen, want dit prototype van straalvliegtuig mocht niet in vijandelijke handen vallen. Na de ontmanteling werd alles opgeladen op vrachtwagens en weggevoerd. De schietgebeden zullen hun werk gedaan hebben want niemand van ons werd bij de beschieting geraakt, maar de schrik is lang gebleven."
Paul wenste er nog aan toe te voegen dat de Duitsers een uitkijkpost hadden vanop de watertoren in Aalst en zo kort na de crash ter plaatse waren in de Diepeweg te HAALTERT.
Noot: ooggetuige Paul TEMMERMAN bezit tot heden als aandenken nog een aantal kogelhulzen afkomstig van boordkanonnen der Amerikaanse Thunderbolt jachtvliegtuigen.

Bron: met dank aan Paul TEMMERMAN voor de toelating tot publicatie van zijn oogge-tuigenverslag (Dirk Vijverman)

11 - Schuiloord Le Perdreau – De Patrijs

Alfred NOTEBOOM, stichter van het Haaltertse schuiloord, werd geboren te Gent op 16 oktober 1896. Het gezin telde 4 kinderen, zijnde George, Louis, Maria en Alfred.
Uit jeugdfoto's bemerkten wij dat Alfred NOTEBOOM zeer sportief was aangelegd, meerbepaald in de roeidiscipline.

Alfred NOTEBOOM

Maria MACHTELINCKX-PELEMAN

Bij de aanvang van de Eerste Wereldoorlog en de opmars van de Duitsers in ons land, meldde Alfred NOTEBOOM zich als vrijwilliger aan op 4 augustus 1914, in de kazerne te Berchem bij het vrijwilligerskorps. Alfred kreeg met andere militairen navolgend tijdens de maand augustus 1914, een tijdelijk onderkomen bij een priester van de Sint-Janskerk te Mechelen.
Van 10 tot 17 oktober 1914, na de val van Antwerpen, verbleef Alfred in het neutrale Nederland, zijnde in Kampen (Kazerne Instructiebataljon) in de Oudestraat. Hij werd ingedeeld in het Belgische 6e Linie regiment.
Tijdens de eerste Duitse gasaanval te Steenstraete, april 1915, werd Alfred NOTEBOOM gesitueerd in deze sector. Tijdens de Tweede Slag bij Ieper op 22 april 1915 lanceerden de Duitsers hun eerste gasaanval op het westelijk front waarbij Steenstraete werd getroffen. Hierbij werden door de Duitsers 6000 'canisters' met 168 ton chlorine gas, ingezet tegen de geallieerden.
Op 30 april 1915 werd Alfred NOTEBOOM aldaar een 1^{e} maal gekwetst en verbleef voor een aantal dagen in het 'Belgian Field Hospital' in het 'Gesticht Clep' te Hoogstade.
Tijdens Alfred zijn verpleging kreeg het veldhospitaal onverwachts het bezoek van Koningin Elizabeth en ontvingen de gekwetste militairen, o.a. Alfred NOTEBOOM, een stoffen kleurrijk toiletzakje als aandenken (zie tweede foto).
Na een kort verblijf in het veldhospitaal vervoegde Alfred op 5 mei 1915 terug zijn eenheid.
Volgens de militaire archiefstukken nam in juni 1916 Alfred NOTEBOOM deel aan de maneuvers in de sector Leisele-Hondschote (Frans-Vlaanderen).
Op 1 januari 1917 werd NOTEBOOM ingedeeld bij het 16^{e} Linie Regiment en werd er bevorderd met de graad van sergeant.
Op 8 oktober 1918, bijna op het einde van de Eerste Wereldoorlog, raakte Alfred NOTEBOOM ernstig gekwetst aan het hoofd en werd overgebracht naar een veldhospitaal voor verdere verzorging.

Op 19 augustus 1919 werd NOTEBOOM gedemobiliseerd uit het Belgisch leger en kwam als oorlogsinvalide, getekend voor het leven, terug in het burgerleven.
Op 19 juni 1925 werd Alfred NOTEBOOM ontvanger bij het Ministerie van Financiën en kreeg in de jaren '30 een woning met bureel toegewezen te Haaltert aan de Bruulstraat met nr.13.
Alfred NOTEBOOM overleed op 11 februari 1952, amper 56 jaar oud, ten gevolge de nasleep van zijn WO1-oorlogsverwondingen.

Bronnen: privé archief Alfred NOTEBOOM en Traces of War website.

Maria Stephania MACHTELINCKX-PELEMAN destijds woonachtig met haar dochter Maria PELEMAN aan de Hoogstraat te Haaltert. De woning deed tijdens WO2 dienst als hoofdkwartier van het Haaltertse schuiloord 'Le Perdreau'. Marie PELEMAN was volgens de archieven 'actief lid van de gewapende weerstand met vermelding op de dagorder van het Belgisch Geheim Leger'. Zij overleed in 1953 en was titularis van verschillende WO2-herinneringsmedailles.

Bron: foto schenking aan het NOTEBOOM-archief via William Van den Berghe.

Hoofdkwartier van het schuiloord Le Perdreau in WO2

Achter de gevel van deze woning speelden zich merkwaardige activiteiten af tijdens WO2, door moeder en dochter, onder de neus van de niets vermoedende Duitse bezetter.

Herenwoning Hoogstraat 11: eigendom van de familie PELEMAN, sinds 1982 van Peter D'HONDT

Maria PELEMAN en moeder Maria MACHTELINCKX

Op vraag van Alfred NOTEBOOM, een intieme vriend van de familie, werden in deze woning in maart en april 1944 twee gedropte Britse militaire postduiven tijdelijk verborgen. Na een vijftal dagen werden deze duiven vanaf Mussenzele door NOTEBOOM in een vroege ochtend vrijgelaten met cruciale militaire informatie betreffende het radarstation te Wortegem-Petegem, het rangeerstation van Aalst en Duitse troepenverplaatsingen in de regio.
Dit schuiloord werd in 1944 tevens gebruikt voor het verbergen van gedropte (te Liedekerke) Britse Stengun wapens, revolvers, munitie en sabotagematerieel.

Daags na de landing in Normandië, op 7 juni 1944 dus, diende Alfred NOTEBOOM onder te duiken in de woning van de familie PELEMAN om er te verblijven tot 3 september 1944, de dag van de bevrijding van Haaltert. Dit plotse onderduiken was nodig daar na de vliegtuigcrash te Aaigem op 28/29 mei 1944, mede de arrestatie van SOE-geheimagent Martin (Albert MÉLOT), tal van verzetsgroeperingen in kaart werden gebracht en geïnfiltreerd door de Duitsers, om later gearresteerd te worden. Gans de groepering te Haaltert lag mee in het vizier van de bezetter.
Tijdens de periode van 7 juni tot 3 september 1944 vonden er nachtelijke vergaderingen plaats in het schuiloord, waarbij via een beperkte opening in de haag (Donkerstraat), die paalde aan de achterkant van de tuin, men ongemerkt de achterkant van de woning kon betreden.
Gedurende de oorlog werd de regimentsvlag van het Franse 124e Infanterie Regiment in de woning verborgen. Alfred NOTEBOOM had de vlag kunnen bemachtigen tijdens een onoplettendheid van de bezetter, bij zijn mislukte vlucht met zijn gezin richting Frankrijk.
Historisch gezien kan de woning van “Iffra Maaria” of “Belzjens Maaria” (Maria Anna Alphonsina Ludovica PELEMAN, geboren op nieuwjaarsdag 1899 en overleden op 12 december 1981) op de Hoogstraat beschouwd worden als “het” hoofdkwartier van waar uit de Haaltertse verzetsgroep “Le Perdreau” opereerde tijdens WO2.

Bijkomende informatie

Volgens de WO2 archieven van Alfred NOTEBOOM, was het Haaltertse schuiloord 'Le Perdreau' betrokken in het onderduiken/ontsnappen van bemanningsleden gerelateerd aan 4 vliegtuigcrashes, zijnde: de Lancaster 'G for George' te Bavegem op 13 augustus 1944, de B-17 'Roger BIRKMAN-crew' te Moerbeke-Waas op 27 mei 1944, de B-24 Carpetbagger 'C for Charlie' te Aaigem in de nacht van 28/29 mei 1944 en de B-17 'To Hell or Glory' te Outer op 23 juni 1944.'

Van links naar rechts en van boven naar onder:

- Bavegem
- Moerbeke-Waas
- Aaigem
- Outer.

Vaderlands-lievende Kring Groot Haaltert

Bronnen: Heemkundige Kring Haaltert (ledenblad nummer 4 – jaargang 38), Dirk Vijverman – Denderhoutem, Yvan Vertongen – Haaltert, Hangar Flying en Luchtvaartgeschiedeis.